

Aknai Katalin

Ilona Keserü Ilona: Az Idő színtere – Cangiante

The scene of Time - Cangiante

Vaszary Villa, Balatonfüred 2014. május 1 - július 27.

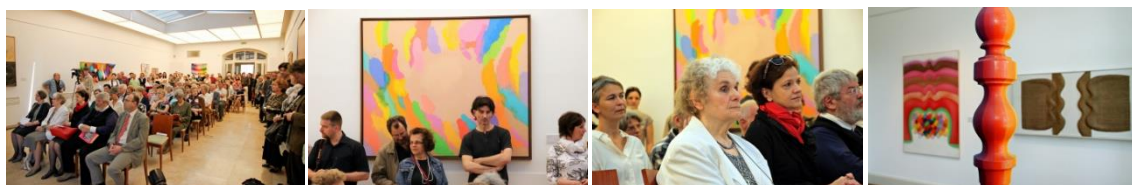

The exhibition hosted by the Vaszary Gallery in Balatonfüred introduces the work of Ilona Keserü from 1963 until nowadays through paintings, paperworks, objects and photos, altogether 50 artworks. The exhibition introducing the narrowed life work of the artist builds on two themes. The intellectual focal point is marked by works that were inspired by the late baroque heart shaped gravestones of the village cemetery near Balatonudvar between 1967 and 1973. The other centre of gravity deals with the use of iridescent colours; colour change that has been studied in the past 20 years.

A balatonfüredi Vaszary Galériában megrendezett kiállítás festményeken, papírmunkákon, objektiken és fotókon, mintegy ötven alkotáson keresztül mutatja be Keserü Ilona munkásságát 1963-tól a jelenkorig. A szűkített életművet bemutató tárlat két főtematika mentén épül fel: Balatonudvari közelsége miatt Keserü Ilona 1967 és 1973 között készült, a falusi temető későbarokk, szív alakú sírkövei által ihletett munkái állnak a kiállítás szellemi középpontjában, míg az elmúlt húsz évben tanulmányozott Cangiante színhasználat, azaz „Színváltás” képezi a tárlat másik súlypontját.

Mivel a hullámmotívum és a színkutatás – a kiállítás két kiemelt témája – nagy hangsúlyokkal jelentkezik Keserü munkásságában, fontosnak tartottuk megmutatni mind az úgynevezett „sírköves periódus”, mind a színhasználatot érintő vizsgáldások gondolati és gyakorlati előzményeit is.

Keserü Ilona műveinek egyik legkorábbi elemzője, Tandori Dezső, hosszú tanulmányban fejtette ki a sírkő motívumába beírt hullámforma, Keserü kézjegyének is tekinthető, lappangó jelenlétét a korai rajzok közvetlenségében. A motívum hosszú múltra tekint vissza és létrejöttében szorosan kötődik Keserü Ilona önálló festői nyelvének korai forrásaihoz, első és

legfontosabb mesterének, Martyn Ferencnek klasszikus modernizmusához és az életmű alakulását döntő módon meghatározó 1962 -1963-as olaszországi tartózkodáshoz (ezen belül is a barokk építészet lenyűgöző élményéhez). A kiállítás első termei emellett jól mutatják a papírmunkák és a festészeti életmű – Tandori által is kiemelt – szoros összetartozását.

A tárlat a Vaszary Villa különleges adottságaihoz, intim tereihez alkalmazkodva kisebb egységekre bontva vonul végig a festészeti tematikákon, a 60-as évek szabad gesztusokra alapozott, dinamikus festményeitől a sírköveken át, egészen a lenvászon domborításokig, amelyeket Keserü Ilona legegységesebb és legeredetibb művészi megoldásai között tartanak számon.

Azt is érzékeltetni akartuk a kiállításon, hogy a visszatérő formák és motívumok mellett a szín is képes évtizedek alkotói termését egyetlen, nagy sorozattá összefűzni. Ma már jól látszik ugyanis, hogy Keserü Ilona művészetének az elmúlt ötven alkotói pálya perspektívájából egyik legfontosabb eleme a szín, amelynek tulajdonságait, strukturáló képességét és expresszív felhasználási lehetőségeit a művész a kora hatvanas évektől fogva vizsgálja. Ahogy a hatvanas években a színek – leginkább a sárgától és narancson át a vörösig átívelő – gazdag tartományainak lendületes, intenzív hangolása a legjellemzőbb, a hetvenes években a szín térképző ereje és az előző évtized analízise válik művészetének fő mozgatójává.

A szín iránti ösztönös vonzalom és a festői színhasználat tudatos elemzése található tehát a kiállítás másik, kiemelt szegmensében. A tárlat alcímét és egyik hangsúlyos témáját az úgynevezett „cangiante” technika, avagy színezésmód adja, amely a 14. században terjedt el itáliai festészetben. A cangiante – magyarul „színváltás” – egy, leginkább a drapériák ábrázolásánál alkalmazott festészeti árnyékolási módszer, amelynek lényege, hogy a művész a modellálás nem az adott színezet világosabb vagy sötétebb árnyalataival oldja meg, hanem attól különböző, olykor elütő színnel – például úgy, hogy egy sárga szövet árnyékban levő redői zöldbe vagy kékbe váltanak át. A különleges eljárás gyakran szokatlan, meglepő színpárosításokat eredményez, amelyek a keleti selymek pazar ragyogását idézik.

A színváltás később Michelangelo Sixtus-kápolnabeli mennyezetfreskóján kapott kiemelkedő szerepet. Keserü Ilona a kápolna tisztítását követően, 2001-ben figyelt fel a mester rendhagyó színhasználatára. A színváltás megismeréséhez emellett alapvető forrás volt Keserü számára Cennino Cennini toszkán festő Libro dell'Arte című, 1390 körül fogalmazott művészi traktátusa, amely pontos, hiteles leírást ad a technikáról, több lehetséges színekombinációt sorolva. Keserü immár több mint két évtizede foglalkozik e szokatlan színhasználat tanulmányozásával, az absztrakt festészet világában vizsgálva a különleges színpárosítások adta lehetőségeket – új életre keltve a régi festői eljárást.